

Гузенко О.П.
доцент кафедри ЦГП, к.е.н., доцент
Криворізький навчально-науковий інститут
Донецького державного університету внутрішніх справ

РОЛЬОВІ ПОЗИЦІЇ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ

Тема фінансового контролю була і залишається сучасною та актуальною як для макроекономічного, так і мікроекономічного рівня. При цьому, останнім часом постає проблема не самого здійснення контрольних дій, а саме вибору раціональної методики його проведення. З цього приводу Л.П. Карпенко та П.В. Воронжак [1, с. 108] зауважують, що «...найважливішою в цьому відношенні є створена система фінансового контролю, яка має забезпечити рівновагу та збалансованість суспільного розвитку. Тобто виникла необхідність застосування вдосконалених методологічних підходів до формування механізмів бюджетного управління крізь призму державного управління та контролю». На мікроекономічному рівні рольове значення фінансового контролю залежить від прийняття раціональних управлінських рішень суб'єктами господарювання в умовах обмеженого обсягу власних фінансових ресурсів.

Науковий аспект рольового значення фінансового контролю в системі макроекономічного та мікроекономічного управління досліджувався на основі робіт таких вчених як О.А.Шевчук [2], І. О. Школьник, Т. А. Васильєва, С. В. Леонов та ін. [3], А. В. Лісовий та ін. [4]. У своїх монографічних дослідженнях науковці розкривають різні аспекти фінансового контролю, проте обмежуються лише межами проблеми, яка досліджується. Отже, виникає необхідність більш предметного розгляду поставленої проблеми.

Досліджуючи проблему фінансового контролю неможливо недооцінити його рольове значення в процедурах перевірки. Так, на макроекономічному рівні ключовим питанням постає саме система державного фінансового контролю та державного аудиту. За призначенням ці дві ключові форми контролю тісно пов'язані між собою, при цьому в окремих випадках використовують тотожні форми перевірок і ревізій, але на даний час їх ефективність потребує удосконалених наукових підходів. На думку О. Школьник, Т. А. Васильєвої, С. В. Леонова та ін. [3] державний фінансовий контроль має широке поле здійснення, рівні впливу і межі застосування, а як наслідок, має доволі рольове значення у розвитку фінансової системи держави, особливо в умовах регульованого ринку. З позиції мікроекономічного рівня рольовий аспект фінансового контролю лежить у площині вирішення проблем, котрі уповільнюють його ефективне проведення.

Як зазначає О.А.Шевчук [2] державний фінансовий контроль являє собою систему рішень і дій державних і місцевих органів влади органів з отримання, розподілу та використання фінансових ресурсів. Враховуючи таку позицію стає зрозумілим, що державний контроль за сутнісною характеристикою представляє собою комплексне явище, що дозволяє раціонально і ефективно організувати соціально-економічне життя країни і забезпечувати її національну безпеку. Адже фінансові ресурси країни завжди є результатом попередньої події, яка присвячена вивченню проблем їх накопичення, формування та розподілу в майбутньому. На кожному етапі проведення державного фінансового контролю притаманний свій аспект рольового значення, проте у сукупності, ми вважаємо, головна роль державного фінансового контролю полягає у забезпеченні виявлення порушень в системі формування та розподілу державного фінансового ресурсу, які негативно впливають на створення грошових потоків країни.

Значення фінансового контролю на мікроекономічному рівні простежується через управлінські цикли, які приймають суб'єкти господарювання індивідуально. Головним питанням постає зміст даних управлінських рішень, що мають призвести до збільшення власних фінансових ресурсів, в умовах які диктує ринкова форма правління взагалі. Провідну роль на даному етапі управління процедурами фінансового контролю має відводитися вищому менеджменту суб'єкта господарювання та професіоналізму осіб, котрі буде обрано для його здійснення.

В цілому, стає зрозумілим, що незалежно від виду фінансового контролю він має здійснюватися на основі системного правового регулювання. Проте практична фінансового діяльність макроекономічного та мікроекономічного рівня доводить, що повний пакет законодавчих актів у сфері фінансового контролю потребує удосконалення, вочевидь це має відбутися через розробку правових регуляторів, що розкриють правила проведення комплексного фінансового контролю незалежно від сфери його адаптації. Разом з тим, значні проблеми мають кадрове спрямування. На даний час в країні недостатня кількість фахівців, здатних забезпечити ефективне проведення процедур фінансового контролю. Проте, зв'язок фінансового контролю з

процедурами накопичення, формування та розподілу фінансового ресурсу підвищує його рольовий аспект в діяльності суб'єктів різного рівня. Крім того, в процедурах фінансового контролю все частіше з'являються ознаки моніторингу, тобто функції не лише контролю, а й нагляду. Такий підхід має право на існування хоча і змінює сам принцип фінансового контролю, котрий за сутністю не включає зазначеної процедури.

Узагальнюючи вищевикладене можна зробити ряд висновків. По-перше рольовий аспект фінансового контролю витікає з його призначення. По-друге, розмежування фінансового контролю на макроекономічний та мікроекономічний призводить до різного розуміння його ролі. По-третє, взаємозв'язок між моніторингом та фінансовим контролем простежується лише на стадії безпосереднього проведення процедур перевірки без впровадження системи нагляду. По-четверте, підвищенню ефективності здійснення фінансового контролю можливе за умови адаптації дієвої правової системи, яка здатна регламентувати єдиний підхід здійснення процедур перевірки, що сприятиме впровадженню принципу співставлення результату перевірки та встановлення якісного підходу вказаних процедур у майбутньому.

Список літератури:

1. Карпенко Л. М., Воронжак П. В. Інституційне середовище механізму державного фінансового контролю: вектори розвитку. Вісник Хмельницького національного університету 2019. № 1. С. 107-114.
2. Шевчук О.А. Система державного фінансового контролю: формування та розвиток в Україні : монографія .Ірпінь: Університет ДФС України, 2016. 378 с.
3. Проблеми і перспективи розвитку фінансової системи України : монографія / [І. О. Школьник, Т. А. Васильєва, С. В. Леонов та ін.]; за ред. І. О. Школьник, І. І. Рекуненка. Суми : Сумський державний університет, 2017. 343 с.
4. Державний фінансовий аудит: проблеми теорії і практики: монографія / авторський колектив ; за заг. ред. О. А. Шевчука та А. В. Лісового. Ірпінь Університет державної фіскальної служби України, 2020. 390 с.
5. Шемаєва Л.Г. Забезпечення економічної безпеки підприємства на основі управління стратегічною взаємодією з суб'єктами зовнішнього середовища: кол. монографія. –Київ, 2009. – 357 с.